

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیام مسجد (۱۴) کوثر هستی (۲)

ویژه ائمه محترم جماعات

جمادی الثانی ۱۴۳۶

مرکز رسیدگی به امور مساجد خراسان

واحد آموزش و پژوهش

نشانی: مشهد، حرم مطهر، دوربرگردان طبرسی، جنب بنیاد

پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ساختمان مرکز مدیریت حوزه علمیّه

خراسان،

طبقه اول، مرکز رسیدگی به امور مساجد خراسان

تلفن: ۳۲۲۸۱۷۴۴ - ۰۵۱

رایانامه: INFO@MASJEDKH.IR

پایگاه اطلاع رسانی: WWW.MASJEDKH

فهرست

مقدمه	۴
حقیقت احیای زمین	۵
سفارش پیامبر ﷺ به مودت فی القربی	۸
فدک	۱۱
حمایت از ولایت	۱۴
ماجرای دفن حضرت زهرا (علیها السلام)	۱۷
صله رحم	۲۱
اهتمام به امور مسلمانان	۲۳
آثار معنوی اهتمام به امور مسلمانان	۲۸
فضائل و مناقب جناب جعفر طیار	۳۱
وعده خداوند به مستضعفین عالم	۳۵
جایگاه حضرت أم البنین (علیها السلام)	۳۸
هلاکت هارون الرشید در سال ۱۹۳ هجری قمری	۴۱
نیکی و احترام به پدر و مادر	۴۳
برنامه های بهداشتی اسلام	۴۵
دیپلماسی قرآنی	۴۸
مقام زن در اسلام	۵۰
جایگاه مادر	۵۴
تسبیحات حضرت زهرا (علیها السلام)	۵۶
عبرت آموزی	۵۸
پوشاندن اسرار و عیوب دیگران	۶۲
مدارا و نرم رفتاری با مردم	۶۵
صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی	۶۸
روز ارتش جمهوری اسلامی	۷۰

مقدمه

تقارن سال جدید که دارای فعل و انفعالات عبرت آموز طبیعت است با ایام شهادت مظلومانه حضرت صدیقه طاهره، فاطمه زهرا علیها السلام که کلید آفرینش و بهانه خلقت است؛ سال ما را فاطمی کرده است؛

وظایف شیعیان احیای امر ائمه معصومین علیهم السلام است که با تعظیم شعائر اسلامی، عمل کردن به راه و رسم پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و تمسک و تبعیت و تأسی از حضرت صدیقه طاهره علیها السلام محقق می شود و با این امور می توان به طرف زندگی پاک رفت. انجام آداب خوب و پسندیده عید نوروز، مثل صله رحم و دستگیری از مستمندان و محرومان، اینها از سنت های اسلامی است که هیچ منافاتی با عزاداری در سوگ شهادت جانگداز سرور زنان عالم، حضرت صدیقه کبری، فاطمه زهرا علیها السلام ندارد.

سی ام جمادی الأولى

مناسبت: روز اول عید نوروز ۱۳۹۴

موضوع: حقیقت احیای زمین

اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ^۱

بدانید که خدا زمین را پس از مردنش زنده می کند ما آیات
را برایتان به روشنی بیان کردیم، باشد که بیندیشید.

نکته‌ها:

• در حقیقت این آیه هم اشاره‌ای است به زنده شدن
زمینهای مرده به وسیله باران، و هم زنده شدن دل‌های مرده
به وسیله ذکر الله و قرآن مجید که از آسمان وحی بر قلب
پاک محمد ﷺ نازل شده است و هر دو شایسته تدبر و تعقل
است.

• این آیه با خطاب «اعْلَمُوا» هشدار عمومی همراه با این
بشارت است که خداوند با نزول برکات خویش زمین‌های
مرده و بی آب و علف را با حیات تازه‌ای سرسبزی و رونق
جدیدی می‌بخشد. چنین مرگ و حیاتی را در هر زمستان و
بهاری می‌توان مشاهده کرد.

• در حدیثی از امام باقر علیه السلام در تفسیر «اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا» آمده که فرمودند: يُحْيِي اللَّهُ تَعَالَى بِالْقَائِمِ

بَعْدَ مَوْتِهَا، يَعْنِي مَوْتِهَا كُفِّرَ أَهْلُهَا، وَ الْكَافِرُ مَيِّتٌ^۱ خداوند زمین را به وسیله حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام زنده می کند، بعد از آنکه مرده باشد، و منظور از مردن زمین، کفر اهل آن است و کافر مرده است!

• امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام می فرماید: هیچ نوروزی نیست مگر اینکه ما در آن روز منتظر فرج هستیم زیرا نوروز از روزهای ما و شیعیان ماست، ایرانیان آنرا حفظ کردند و....^۲

• در حدیثی از امام کاظم عَلَيْهِ السَّلَام آمده است: خداوند دلهای مرده را به نور حکمت زنده می کند همانگونه که زمینهای مرده را به بارانهای پربرکت.^۳

• امیر المومنین علی عَلَيْهِ السَّلَام می فرماید: روز عید روزی است که:

– عبادات انسان مورد پذیرش پروردگار قرار گیرد.

– مغفرت و بخشش خداوندی نصیب آدمی شود.

– انسان از گناه و آلودگی به دور باشد.

امروز برای ما عید است و فردا نیز عید ماست و هر روزی که در آن خدا را نافرمانی نکرده باشیم برای ما عید است.^۴

• اما اعمال عید نوروز چنان است که حضرت امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام

به مُعَلّی بن خنیس تعلیم فرمودند: که چون روز نوروز شود

۱- «کمال الدین»، مطابق نقل «نور الثقلین»، جلد ۵، ص ۲۴۲.

۲- میزان الحکمه ج ۹ ص ۴۲۰۲.

۳- «بحار الانوار»، جلد ۲۸، ص ۳۰۸.

۴- تفسیر الکبیر فخر، ج ۱، ص ۱۹۱.

غسل کن و پاکیزه ترین جامه های خود را بپوش و به بهترین بوهای خوش خود را خوشبو گردان و در آن روز روزه بدار پس چون از نماز پیشین و پسین و نافله های آن فارغ شوی چهار رکعت نماز بگذار یعنی هر دو رکعت به یک سلام و در رکعت اوّل بعد از حمد ده مرتبه سوره **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ** بخوان و در رکعت دوّم بعد از حمد ده مرتبه سوره **قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ** و در رکعت سوم بعد از حمد ده مرتبه سوره **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** و در رکعت چهارم بعد از حمد ده مرتبه **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ** و **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ** بخوان و بعد از نماز به سجده شکر برو.^۱

احکام

مردم اسراف را در دور ریختن غذا می دانند و اگر غذایی زیاد بماند می گویند بخورید تا اسراف نشود در حالی که بی جا و زیادی خوردن نیز نوعی اسراف محسوب می شود و مکروه است.^۲

۱- مفاتیح الجنان.

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۵۳۹.

اول جمادی الثانی

مناسبت: ایام شهادت حضرت زهرا علیها السلام

موضوع: سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله به مودت فی القربی

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

(ای پیامبر!) بگو من هیچ پاداشی از شما بر رسالتم

درخواست نمی کنم جز دوست داشتن اهل بیتم.

نکته‌ها

• طبق این آیه و روایات صحیح و متعدد فریقین (منابع معتبر

شیعه و اهل تسنن)، خداوند محبت امیرالمؤمنین علیه السلام علی

حضرت فاطمه علیها السلام، امام حسن علیه السلام امام حسین علیه السلام را بر امت

واجب نموده و آن را پاداش رسالت خویش قرار داده است

و این چیزی است که از طرف خداوند به پیامبرش امر شده

است، نه اینکه پیامبر صلی الله علیه و آله آن را از خدا خواسته باشد. بنابر این

باید مودت اهلیت صلی الله علیه و آله هم وزن رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله باشد و گرنه

چیز کم ارزش و سبکی نمی تواند اجر رسالت باشد.

• زمخشری می گوید: هنگامی که این آیه نازل شد:

سؤال شد: ای رسول خدا! این خویشاوندان شما که مودت

و محبت نسبت به آنها بر ما واجب شده، چه کسانی می

باشند؟

فرمودند: علی علیه السلام و فاطمه علیها السلام و دو پسران او... رسول خدا صلی الله علیه و آله

در مورد محبت به اهل بیت علیهم السلام فرمودند:

هر کس به محبت آل محمد علیهم السلام بمیرد، شهید مرده است،
آگاه باشید هر کس بر محبت آل محمد علیهم السلام بمیرد، آمرزیده
شده از دنیا رفته است،

هر کس بر محبت آل محمد علیهم السلام بمیرد، ملک الموت مژده ورود
به بهشت به او می دهد.

آگاه باشید هر کس بر محبت آل محمد علیهم السلام بمیرد همان گونه
که تازه عروس به خانه داماد قدم بر می دارد، او به سوی
بهشت گام بر می دارد.

آگاه باشید هر کس بر محبت آل محمد علیهم السلام بمیرد خداوند در
قبرش دو در به بهشت قرار می دهد،

آگاه باشید هر کس بر دشمنی آل محمد علیهم السلام از دنیا برود، در
روز قیامت در حالی وارد محشر می شود که بر پیشانی و
بین دو چشمش نوشته شده است: مأیوس از رحمت خدا.
آگاه باشید هر کسی بر دشمنی و بغض آل محمد علیهم السلام بمیرد،
کافر از دنیا رفته است،

آگاه باشید هر کس بر کینه و بغض نسبت به آل محمد علیهم السلام
بمیرد بوی بهشت به مشامش نمی رسد^۱.

• کلمه مودّت با محبت فرق دارد. بنا بر نگارش محققان

۱- مجمع البیان، ج ۵، ص ۵۴۸.

اهل لغت و تفسیر، همه اتفاق دارند که «محبت» یک امر قلبی خالص است؛ ولی «مودت»، مهرورزی توأم با اطاعت و پیروی است.

• مودت نوع خاصی از محبت است، چنان که علامه طباطبایی ره می گویند: مودت محبتی است که اثر آن در عمل ظاهر می گردد، اما محبت اعم از آن است. نسبت مودت و محبت.^۱

احکام

زیاد آشامیدن آب و آشامیدن آب بعد از غذای چرب و در شب به حال ایستاده، مکروه است.^۲

۱- المیزان، ج ۱۶، ص ۱۶۶.

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۲۶۳۹.

دوم جمادی الثانی

مناسبت: ایام شهادت حضرت زهرا علیها السلام

موضوع: فدک

مَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى...^۱

آن غنیمتی که خدا از مردم قریه ها نصیب پیامبرش کرده است از آن خداست و پیامبر و خویشاوندان و...

نکته‌ها

بر اساس آیه فوق فیء (مکان‌هایی که بدون خونریزی فتح می شود و مردم آنجا با پیمان صلح، خود را تسلیم می کنند) از آن خداست و از آن رسول او و از آن نزدیکان پیامبر صلی الله علیه و آله. لذا پیامبر صلی الله علیه و آله زمین‌هایی که در جنگ تصرف می شد (مانند خیبر) را به بیت المال واگذار می کردند و زمین‌هایی مانند فدک را جزء «اموال خصوصی» خود و یا خانواده خود قرار می دادند.^۲

در روایات شیعه و سنی آمده است که وقتی آیه شریفه (فَاتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ)^۳ نازل شد، پیامبر صلی الله علیه و آله از جبرئیل توضیح خواست که مراد از «ذا القربی» کیست؟ جبرئیل پاسخ داد: مراد، حضرت زهرا علیها السلام می باشد، و پیامبر حضرت زهرا علیها السلام را

۱- حشر ۵۹، ۷.

۲- لذا در مالکیت فدک حضرت زهرا هم به فیء و هم به ارث استدلال نمودند.

۳- اسراء ۱۷: ۲۶.

خواستند و فدک را برای ایشان قراردادند.^۱

با توجه به ارزش بالای اقتصادی فدک درمی‌یابیم که هدف از این کار تقویت شخص نبوده بلکه در واقع، فدک منبع مالی بیت امامت بوده‌است لذا حضرت زهرا علیها السلام در زمان حیات رسول مکرم اسلام صلی الله علیه و آله نیز از فدک استفاده شخصی نمی‌کردند.

خلیفه اول، اولاً به دلیل نیاز مالی دولت تازه تأسیس خود و ثانیاً برای تضعیف مهمترین گروه مخالف خویش، فدک را به بهانه حدیث جعلی «ما پیامبران از خود ارثی نمی‌گذاریم» (!!)

غصب نمود حال اینکه قرآن صراحتاً حق ارث را برای انبیاء قائل است: «وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ»^۲

با اینکه در فقه اسلامی، در منازعات ملکی، کسی باید سند و شاهد بیاورد که ملک در اختیار او نیست اما خلیفه اول از حضرت زهرا علیها السلام برای مالکیت فدک شاهد خواست و وقتی امیرالمؤمنین علیه السلام و ام ایمن به نفع ایشان شهادت دادند یکی را چون زن است و دیگری را چون ذی‌نفع است نپذیرفت.^۳

شاید گفته شود که اگر فدک منبع مالی «بیت امامت»

۱- اصول کافی، ج ۱، ص: ۵۴۳.

۲- نمل، ۱۶.

۳- شاید ابوبکر آیه تطهیر را که هر گونه پلیدی (از جمله دروغ) را از اهل بیت نفی می‌کند، ندیده بود!! وگرنه از حضرت زهرا شاهد نمی‌خواست و شهادت علی را نیز می‌پذیرفت.

بوده است پس چرا پیامبر ﷺ آن را به امیرالمؤمنین ﷺ نسپردند پاسخ آن است که: اولاً این امر به فرمان خدا بوده است (ذا القربی) و ثانیاً ایشان می دانستند که خلیفه اول به هر حال فدک را از دست اهل بیت ﷺ خارج می کند ولی با توجه به صریح قرآن در مسأله ارث انبیاء، سپردن آن به حضرت زهرا ﷺ، احتمال غضب آن را کاهش می داد.^۱

۱- و به عبارتی کسانی که در مقابل صریح آیه قرآن حدیث جعل می کنند، از جعل حدیثی دیگر برای بیرون آوردن فدک از دست حضرت امیر نمی هراسیدند.

سوم جمادی الثانی

مناسبت: ایام شهادت حضرت زهرا علیها السلام

موضوع: حمایت از ولایت

نکته‌ها

• سلیم بن قیس هلالی از زبان جناب سلمان فارسی نقل می‌کند که بعد از جریان بیعت عده‌ای از مردم با خلیفه اول، علی علیه السلام شبانه حضرت زهرا علیها السلام را سوار بر چهارپایی نمود و دست دو پسرش امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام را گرفت و به درب خانه تک تک اهل بدر از مهاجرین و انصار رفت و حق خود را بر ایشان یادآور شد و آنان را برای یاری خویش فراخواند. ولی جز چهل و چهار نفر، کسی از آنان دعوت را قبول نکرد. حضرت به آنان دستور داد هنگام صبح با سرهای تراشیده و در حالیکه اسلحه هایشان را به همراه دارند بیایند و با او بیعت کنند که تا سرحد مرگ استوار بمانند. وقتی صبح شد جز چهار نفر کسی از آنان نزد او نیامد: من و ابوذر و مقداد و زبیر بن عوام. امیرالمؤمنین علیه السلام در شب بعد هم نزد آنها رفت و آنان را قسم داد. گفتند: «صبح نزد تو می آییم». ولی هیچ یک از آنها غیر از ما نزد او نیامد. در شب سوم هم نزد آنان رفت ولی غیر از ما کسی

نیامد.^۱

۱- کتاب سلیم بن قیس هلالی ص ۱۴۶ تا ۱۴۸، باب قضا یا السقیفه علی لسان سلمان الفارسی

• پس از این ماجرا حضرت زهرا علیها السلام مبارزه با غاصبین خلافت را مستمراً تا پایان عمر شریفشان ادامه دادند که به نمونه‌هایی از آن اشاره می‌شود: ۱- خطبه فدکیه و افشای غاصبین در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله ۲- ایراد خطبه در میان زنان مدینه (که ظاهراً متعدد بوده است) ۳- گریه‌ها و سوگواری هر صبح و شام ایشان ۴- رفتن هر روزه به بقیع ۵- تبدیل بقیع به مرکز افشاگری ۶- گفتگوی دایم با زنان مدینه در ضمن عیادت‌های ایشان از حضرتشان ۷- راه ندادن خلیفه اول و دوم به خانه خویش ۸- طراحی مراسم غریبانه کفن و دفن بدون حضور غاصبین.

• شهید صدر ره در پاسخ به این سوال که چرا حضرت زهرا علیها السلام نهضت را آغاز کردند نه حضرت علی علیه السلام؟ می‌گوید: «شروع قیام توسط حضرت زهرا علیها السلام دارای دو عنصر مهم و مثبت بود: یکی جنبه‌های عاطفی قضیه، زیرا آن حضرت به دلیل دختر پیامبر صلی الله علیه و آله بودن، قدرت بیشتری نسبت به تحریک عواطف مردم و تجسم خاطرات دوران پیامبر صلی الله علیه و آله

۱- با توجه به نزدیکی بیت فاطمه علیها السلام با مسجدالنبی؛ مهمترین محل تجمع مسلمین، سوگواری دایمی ایشان عملی کاملاً سیاسی و در جهت افشای جنایات غاصبین بوده است. لذا مورد اعتراض شدید آنها قرار گرفت.

۲- ظاهراً حضرت زهرا با نشستن و استراحت کردن چند باره در مسیر راه و به همراه بردن حسنین، در صدد بود که زیارت بقیه را تبدیل به یک حرکت سیاسی نماید.

۳- لذا غاصبان خلافت، نخل خشکیده‌ای را که امیرالمؤمنین در بقیع از آن سایه‌بانی ساخته بودند برای استراحت زهرا، بریدند.

۴- گر چه پس از درخواست‌های مکرر، این دیدار صورت گرفت اما حضرت زهرا از آنها اقرار گرفت که آیا شنیده‌اند که رسول خدا فرمود: «هر کس فاطمه را بیازارد مرا آزرده و هر که مرا بیازارد خدا بر او خشمگین است.» سپس فرمود: خدایا شاهد باش که این دو مرا آزرده‌اند.

داشت؛ و دیگری جنبهٔ سیاسی آن، زیرا اگر حضرت علی علیه السلام شروع‌کنندهٔ مبارزه بودند، احتمال اغتشاش و جنگ داخلی بسیار زیاد بود.^۱

احکام

اگر در جایی که باید نماز را بلند خواند، عمداً آهسته بخواند یا برعکس، نمازش باطل است ولی اگر از روی فراموشی یا ندانستن مسأله باشد صحیح است.^۲

۱- کتاب فذک، ص ۸۶

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۹۹۴.

چهارم و پنجم جمادی الثانی

مناسبت: ایام شهادت حضرت زهرا علیها السلام

موضوع: ماجرای دفن حضرت زهرا علیها السلام

نکته‌ها

• امام صادق علیه السلام نقل فرمودند: که حضرت زهرا علیها السلام در لحظه‌های آخر زندگی خطاب به امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: «حَنْطُنِي وَ غَسِّلْنِي وَ كَفَّنِي بِاللَّيْلِ وَ صَلِّ عَلَيَّ وَ اَدْفِنْنِي بِاللَّيْلِ وَ لَا تُعْلِمَنَّ أَحَدًا»^۱ حنوط و غسل و کفن کردن مرا در شب به انجام رسان و شب بر من نماز بگزار و شب مرا دفن کن و به هیچ کس اطلاع نده.

• در کتب فقهی اسلامی چه از شیعیان و چه از اهل تسنن دلیلی بر استحباب شبانه دفن میت - هرچند بانوان - وارد نشده لذا در وصیت حضرت زهرا علیها السلام و عمل امیرالمؤمنین علیه السلام باید به دنبال دلیل دیگری گشت.

• عموم اهل تسنن مدعیند حضرت زهرا علیها السلام می‌خواستند که نامحرم ایشان را نبینند، اولاً گذشت که این عمل در هیچ روایت شیعه و سنی سفارش نشده است، ثانیاً خود حضرت سفارش کرده بودند که کسانی مانند سلمان و عمار و مقدار و اباذر و حذیفه در دفن ایشان شرکت کنند.^۲

۱- کتاب عوالم، ج ۱۱، ص ۵۱۴؛ بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۲۱۴؛ ج ۱۰۰، ص ۱۸۵؛ ج ۷۸، ص ۳۹۰

۲- دلائل الامامه، ص ۴۴؛ بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۳۱۰.

• مرحوم شیخ صدوق ره در علت دفن شبانه آن حضرت می‌نویسد: «علی بن ابوحمزه از امام صادق علیه السلام پرسید: چرا فاطمه علیه السلام را شب دفن کردند نه روز؟ فرمودند: فاطمه علیه السلام وصیت کرده بود تا در شب وی را دفن کنند تا غاصبان بر جنازه آن حضرت نماز نخوانند.^۱

• در برخی روایات آمده که حضرت امیر علیه السلام شبانه چند صورت قبر برای همسرشان در بقیع و سایر مکانها ساختند تا غاصبان اگر در صدد نبش قبر برآمدند موفق نشوند.^۲ این مسئله جدای از بغض شدید غاصبان نسبت به خاندان وحی نشانگر این است که تا چه اندازه دفن شبانه و بدون مراسم رسمی دختر پیامبر صلی الله علیه و آله برای غاصبان سنگین تمام شده و افشاگر آنان بوده است.

• ناله‌های امیرالمؤمنین علیه السلام هنگام به دفن حضرت زهرا علیه السلام ... فَلَقَدْ اسْتَرْجِعَتِ الْوَدِيعَةَ وَ اخَذَتْ لِرَهِينَةٍ. أَمَا حُزْنِي فَسَرْمَدٌ وَ أَمَا لَيْلِي فَمُسْهَدٌ إِلَى أَنْ يَخْتَارَ اللَّهُ لِي دَارَكَ الَّتِي أَنْتَ بِهَا مُقِيمٌ...^۳ (ای رسول خدا) امانت باز گردید و به صاحبش رسید. (زین پس) کار همیشگی‌ام اندوه است، و شبهایم شب زنده‌داری تا آنکه خدا خانه‌ای را که تو در آن به سر می‌بری برایم گزیند و این غم که در دل دارم فرو نشیند.

۱- علل الشرایع، ج ۱، ص ۱۸۵.

۲- بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۱۹۵.

۳- نهج البلاغه، خطبه ۲۰۲.

• بنا بر روایات بزرگترین مصیبتی که بشریت بدان دچار گشته، رحلت رسول خدا ﷺ است و هر مصیبتی در صورت یادآوری این مصیبت عظمی، کوچک و آسان جلوه می نماید: امام صادق (علیه السلام) فرمودند: «وَ إِذَا أُصِيبَتْ مُصِيبَةٌ فَأَذْكُرْ مُصَابَكَ بِرَسُولِ اللَّهِ فَإِنَّ الْخَلْقَ لَمْ يُصَابُوا بِمِثْلِهِ قَطُّ»^۱. به هر مصیبتی که گرفتار گشتی، مصیبت از دست دادن رسول خدا ﷺ را در یاد آور چرا که هیچ گاه مخلوقات به مصیبتی بدین سترگی و عظمت دچار نخواهند شد.

• مصیبت هر قدر بزرگ تر و هولناک تر باشد، صبر نیز باید بیشتر باشد. این صبر در صورتی حاصل می شود که مصیبت زده به این حقیقت اعتراف کند و قلباً باور داشته باشد که تمام موجودات از آن خدا بوده و به سوی او باز می گردند. (إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ)^۲

• امت پیامبر ﷺ بعد از رحلت ایشان، همگی دست به دست هم داده و با معاونت و همکاری جمعی به شکستن حرمت دختر رسول خدا ﷺ و ظلم بر او مبادرت ورزیدند. ستم بر حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام)، گناه امت پیامبر ﷺ است نه عده ای محدود زیرا تمام آنانکه از ظلم و ستم بر یک مظلوم باخبرند و به ستیز و مقابله با ظالم بر نمی خیزند، خود نیز ظالم و

۱- الکافی، ج ۱۵، ص ۴۰۲. وسائل الشیعة ج ۳ باب ۷۹ از ابواب الدفن و ما یناسبه.

۲- بقره ۲: ۱۵۶؛ ما از آن خدا هستیم، و به سوی او باز می گردیم.

ستمکارند و مستحق عقوبت و مجازات.

• حُزن و اندوه هر چند هم بزرگ باشد فقط تا زمانی است که انسان به دارِ آخرت وارد نشده است، با ورود به عالمِ آخرت، تمام اندوه‌ها رخت بر بسته و قلبِ انسان از هر حُزنی پاک می‌شود.

• رهاییِ ابدی از حُزن و اندوه دو شرط دارد که شرط اول، دومی را در پی خواهد داشت: شرط اول اینکه انسان شب‌ها را به مناجات با خدا زنده کند و از زندگانی و حیات نورانی در شب‌های تاریک بهره‌مند گردد: **أَمَّا لَيْلِي فَمُسَهَّدٌ**. شرط دوم این است که مرگ او به اقامت در خانه‌ای بیانجامد که رسول خدا ﷺ در آن مقیم است: **إِلَى أَنْ يَخْتَارَ اللَّهُ لِي دَارَكَ الَّتِي أَنْتَ بِهَا مُقِيمٌ**.

احکام

برخی نمازگزاران به ویژه زنان برای بهرمندی از ثواب بیشتر پس از پایان قنوت، دست‌های خود را به صورت می‌کشند، برخی از مراجع تقلید این کار را در نمازهای واجب و مستحب و برخی تنها در نمازهای واجب مکروه می‌دانند.^۱

ششم جمادی الثانی

موضوع: صله رحم

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يَوْصَلَ^۱

و کسانی که هر آنچه را خداوند به پیوستن آن فرمان داده می پیوندند.

نکته‌ها

• از امام صادق (علیه السلام) درباره تفسیر این آیه پرسیدند. آن حضرت پاسخ فرمودند:

مراد از کسانی که خداوند پیوستن به آنان را فرمان داده، خویشاوندان توست.^۲

• رسول خدا (صلی الله علیه و آله) درباره اهمیت صله ارحام می فرمایند: به آنان که حاضرند و آنان که غایبند و آنان که از صُلب‌های مردان و رَحِم‌های زنان تا روز قیامت به دنیا می آیند سفارش می کنم که صله رحم نمایند، گرچه مستلزم پیمودن یک سال راه باشد، زیرا صله رحم از (مسائل مهم) دین است.^۳

• رسول حق (صلی الله علیه و آله) فرمودند:

اعْجَلِ الْخَيْرِ ثَوَابًا صَلَّهِ الرَّحِمِ.^۴

۱- رعد، ۲۱.

۲- اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۶.

۳- بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۱۰۵.

۴- وسائل الشیعه: ۲۱/ ۵۳۶، باب ۱۷، حدیث ۳۷۷۹۵.

سریع ترین نیکی برای رسیدن به ثواب، صله رحم است.

• حضرت صادق علیه السلام فرمود:

الدُّنُوبُ الَّتِي تُعَجَّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ.^۱

از گناهانی که انسان را دچار مرگ زودرس می کند قطع رحم است.

• حضرت آیت الله مرعشی نجفی رحمته الله می فرماید: در ایام اقامت

در سامرا شب هایی را در سرداب مقدس (امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریع)

بیتوته می کردم . در یکی از شب ها، آخر شب صدای پایی

شنیدم. با اینکه در سرداب قفل بود، ترسیدم ؛ زیرا عده ای

از دشمنان اهل بیت علیهم السلام قصد کشتن مرا داشتند. شمع می نیز

که همراه داشتیم، خاموش شده بود. ناگهان صدای دلربایی

را شنیدم که این گونه سلام داد: (سلام علیکم یا سید!)

و مرا نام برد. جواب سلامش را دادم و پرسیدم: (شما

کیستید؟) حضرت فرمودند: (یکی از بنی اعمام تو!) گفتم

: در بسته بود، از کجا آمدید؟ فرمود: (خداوند بر هر چیز

قدرت دارد.) پرسیدم : اهل کجایید؟

فرمود: حجاز سپس فرمودند: به چه حاجت در این وقت

شب به اینجا آمده ای ؟ گفتم : به جهت برآورده شدن

حاجت هایی. امام علیه السلام فرمودند: بر آورده شد! پس سفارش

فرمود بر نماز جماعت، مطالعه فقه، حدیث، تفسیر و بر صله

رحم و رعایت حقوق استاد و معلمان.^۲

۱- غرر الحکم: ۴۰۶، حدیث ۹۳۱۵.

۲- شیفتگان حضرت مهدی ج ۱، ص ۱۳۹.

هفتم و هشتم جمادی الثانی

موضوع: اهتمام به امور مسلمانان

قال رسول الله ﷺ

مَنْ أَصْبَحَ وَ لَمْ يَهْتَمْ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ وَ مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يُنَادِي يَا لِّلْمُسْلِمِينَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ

هر کس صبح کند و به امور مسلمانان همت نرزد، از آنان نیست و هر کس فریاد کمک خواهی کسی را بشنود و به کمکش نشتابد، مسلمان نیست.

نکته‌ها

مسلمانی دو گونه است:

الف) مسلمان اسمی؛

ب) مسلمان رسمی.

مسلمان اسمی، هنگام آمارگیری، در زمره مسلمانان است و احکام ظاهری، شامل حالش می شود، بدنش پاک است، ازدواج با او حرام نیست، ذبیحه اش حلال است و می توان او را در قبرستان مسلمانان دفن کرد.

اما مسلمان رسمی کسی است که می کوشد تسلیم خدای تعالی باشد و به دستورهای الهی عمل کند، بدیهی است که همه مؤمنان در یک درجه نیستند، روایاتی داریم مانند روایت مذکور که «مسلمانی» برخی را نفی می کند، یعنی

۱- کافی، ج ۲، ص ۱۶۴، ح ۵.

اسلام برخی مسلمانان واقعی نیست و اسلام او بیشتر به کار این دنیا می‌آید. مثلاً در روایات آمده است، «تارک الصلات» کافر است، «تارک الزکات» کافر است.

آیات و روایات متعددی با عنوان های گوناگون (از قبیل انفاق، احسان، صدقه، زکات، صله رحم و اصلاح امور میان مسلمانان) درباره این موضوع حقوقی - اخلاقی آمده است. علاوه بر آن، سیره معصومان علیهم‌السلام در اهتمام به امور مسلمانان و جامعه اسلامی، نشانگر جایگاه والای این ارزش اجتماعی در میان نظام ارزشی و هنجاری اسلام و تأثیر آن در ایجاد همبستگی و تحکیم روابط اجتماعی است.

• مرحوم کلینی رحمته‌الله در کافی از «سماعه» روایت کرده که گفت: از امام صادق علیه‌السلام سؤال کردم: گروهی سیرند و اضافه بر لوازم و مخارج خود، ثروتی گردآورده اند، درحالی که برادران مسلمانان شدیداً احتیاج دارند، و زکات هم برای آنها کفاف نمی‌دهد، آیا رواست آنها سیر باشند درحالی که برادرانشان در این روزگار سخت گرسنه هستند؟

امام علیه‌السلام در پاسخ فرمودند: «المسلم اخو المسلم لا یظلمه ولا یخذله ولا یحرمه، فیحق علی المسلمین الاجتهاد فیه والتواصل والتعاون علیه والمؤاساة لاهل الحاجة والعطف منکم تکنونون علی ما امرالله فیههم رحماء بینکم متراحمین»^۱

مسلمان برادر مسلمان است، نباید به او ستم کند و نباید او را تنها بگذارد و خوارش نماید (ونسبت به وضع او بی تفاوت باشد) و نباید او را محروم کند (وبا داشتن ثروت اضافی او را در فقر و فلاکت بگذارد) پس بر مسلمانان لازم است که در برادری و برابری باهم کوشا باشند و بر کمک و رسیدگی به هم و پیا خواستن به یاری حاجتمندان اهتمام بورزند و طبق فرمان خدا^۱ نسبت به هم مهربان و بخشاینده باشند. سفارش به تأمین نیازهای مسلمانان به عنوان وظیفه ای الهی به عهده هر کسی اعم از فرد، گروه، جامعه و دولت گذاشته شده و در آن نباید هیچ چشمداشت مادی در نظر گرفته شود. و هر کسی کاری بر عهده دارد، انتظار آن است که برای برقراری عدالت و رفع تبعیض و فقر و فساد و ایجاد همبستگی و الفت میان خود، به حل مشکلات مادی و معنوی یکدیگر، بدون منت اقدام کند.

• روایاتی در قالب های متعدد، از جمله عجله در کار خیر، نصیحت، سود رساندن و شاد کردن آمده است که به این امر، ترغیب و تشویق می کنند از جمله آنها روایات ذیل است:

۱- به زحمت انداختن خود برای دیگران:

امام صادق علیه السلام فرمودند: سزاوار است مؤمن دارای هشت

خصلت باشد:... بدنش از او به خاطر بسیاری عبادت و

قضای حوایج مردم در رنج و مشقت باشد.^۱

۲- آسایش مردم از دست مؤمن:

در ادامه روایت قبلی، امام علیه السلام می فرمایند: و مردم از سوی

او در آسایش باشند.

۳- عجله در کار خیر:

امام صادق علیه السلام می فرمایند: پدرم می فرمود: چون اراده کار

خیر کردی بشتاب، زیرا نمی دانی چه پیش می آید.^۲

۴- سود رساندن به مردم:

از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سؤال شد: کدام یک از مردم نزد خدا

محبوب تر است؟ فرمود: آنکه نسبت به مردم سود بیشتر

داشته باشد.^۳

۵- شاد کردن مردم:

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: مردم عیال خدایند و محبوب ترین

مردم نزد خدا کسی است که به عیال خدا سود رساند و

خانواده ای را شاد کند.^۴

۶- رفع بلا از مسلمانان:

حضرت رسول صلی الله علیه و آله می فرماید: هر کس از گروهی از مسلمانان

۱- اصول کافی، ج ۳، باب «خصال المؤمن»، ص ۷۸.

۲- همان، باب «تعجیل فعل الخیر»، ص ۲۱۲.

۳- اصول کافی، باب «الاهتمام بامور المسلمین»، ص ۳۳۸.

۴- همان.

تجاوز آب یا آتش را رد کند، بهشت برایش واجب می شود.^۱
۷- پوشاندن، سیر کردن، گشایش غم و غصه و ادای قرض:
حضرت ابی جعفر علیه السلام فرمود: سیر کردن، پوشاندن، گشودن
غم و ادای قرض از حقوق مؤمن بر مؤمن شمرده می شود،
و هرگاه از دنیا رفت، جانشین او در خانواده و فرزندان
باشد.^۲

احکام

ذکر و دعا در تمام حالات نماز به قصد ذکر مطلق، بی اشکال
است.^۳

۱- همان.

۲- سفینه البحار، ج ۲، ص ۲۴۵-۲۵۲.

۳- جامع المسائل فاضل، ج ۱، ص ۱۲۸.

نهم جمادی الثانی

موضوع: آثار معنوی اهتمام به امور مسلمانان

قال رسول الله ﷺ

مَنْ أَصْبَحَ وَ لَمْ يَهْتَمْ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ وَ مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يَنَادِي يَا لِلْمُسْلِمِينَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ

هر کس صبح کند و به امور مسلمانان همت نرزد، از آنان نیست و هر کس فریاد کمک خواهی کسی را بشنود و به کمکش نشتابد، مسلمان نیست.

نکته‌ها

• اهتمام بر امور مسلمانان، آثار مفیدی را مترتب می‌شود که در زندگی فردی و اجتماعی بوجود می‌آید، از جمله آنها آثار معنوی بسیاری است که برخی از آنها به این شرح می‌باشد:

۱- در امان بودن از شرّ قیامت:

خداوند متعال می‌فرماید: «و به خاطر دوستی خدا، به فقیر و اسیر و یتیم طعام می‌دهند... خدا هم آنان را از شرّ و فتنه آن روز محفوظ داشت و به آنها روی خندان و دل شادان عطا نمود.^۲

۲- موجب دوستی خداوند می‌شود:

۱- کافی، ج ۲، ص ۱۶۴، ح ۵.

۲- انسان، ۸-۱۱.

«تنها خدای یکتا را بپرستید و هیچ چیز را شریک او نگیرید و نسبت به پدر و مادر و خویشان و یتیمان و فقیران و همسایه نزدیک و همسایه بیگانه و دوستان موافق و رهگذران و بندگان و پرستاران، که زیردست شمایند، در حق همه، نیکی و مهربانی کنید که خداوند خودپسند و متکبر را دوست ندارد.»^۱

۳- باعث رستگاری می شود:

«حقوق ارحام و خویشان و مسکینان و در راه ماندگان را ادا کن که صله رحم و احسان به فقیران برای آنان که مشتاق لقای خدایند بهترین کار است و اینان رستگاران عالمند.»^۲

۴- موجب بدست آوردن پاداش بزرگ می شود:

«هیچ فایده و خیری در سخنان سرّی آنها نیست، مگر آنکه به صدقه و نیکی یا اصلاح میان مردم سخن سرّی گویند و هر کس که در طلب رضای خدا چنین کند به زودی خدا به او اجر بزرگ کرامت نماید.»^۳

۵- باعث قوّت قلب و اطمینان به آینده می شود:

«کسانی که مالشان را شب و روز و نهان و آشکار انفاق می کنند، نزد پروردگارشان پاداشی نیکو دارند و هرگز از حادثه

۱- نساء، ۳۶.

۲- روم، ۳۸.

۳- نساء، ۱۱۴.

آینده بیمناک و از امور گذشته، اندوهگین نخواهند گشت.»^۱

۶- گره گشایی خدا از کار گره گشا:

امام صادق علیه السلام می فرمایند: آنکه در پی برآوردن نیاز برادر مسلمانش باشد، خدا حاجتش را برآورد تا وقتی که در پی حاجت اوست.^۲

۷- حج و عمره مقبول و روزه دو ماه و اعتکاف در مسجدالحرام: ابراهیم خارق می گوید: از امام صادق علیه السلام که می فرمودند: هرکس برای برآوردن نیاز برادر مؤمنش، برای طلب آنچه نزد خداست، اقدام کند تا آن نیاز را انجام دهد، خداوند برایش همانند ثواب حج و عمره مقبول و روزه دو ماه از ماه های حرام و اعتکاف آن دو ماه در مسجدالحرام را بنویسد. و آنکه به نیت تأمین نیاز گام بردارد و نتواند برآورد، خدا برایش همانند اجر حج مقبول بنویسد. پس در کار خیر بشتابید.^۳

۸- موجب افزایش روزی می شود:

«مَثَلُ أَنَا نَ كِه مَالِشَان رَا دَر رَاهِ خِدا اِنْفَاقِ مِی كِنْدَن مَثَلُ دَانِه اِی اِسْت كِه اَز یك دَانِه هَفْت خُوشِه بَرُویِد وَ دَر هَر خُوشِه صَد دَانِه بَاشَد وَ خِدا اَز اِیْن مَقْدَار نِیْز بِه هَر كِه خَواهِد، بَیْفَزَايِد؛ زِیْرَا رَحْمَتِ خِدا بِی مَنْتَهَاسْت وَ بِه هَمِه چِیز اِحاطَه كَامِل دَارَد.»^۴

۱- بقره، ۲۷۴.

۲- اصول کافی، ج ۳، باب «تعجیل فعل الخیر»، ص ۲۱۲.

۳- همان، ص ۲۸۱.

۴- بقره، ۲۶۱.

دهم جمادی الثانی

مناسبت: شهادت جعفر بن ابی طالب (جعفر طیار)

موضوع: فضائل و مناقب جناب جعفر طیار

نکته‌ها

- «جعفر طیار» پسر عموی پیامبر اکرم ﷺ و برادر امیرالمؤمنین (علیه السلام) است پدرش ابوطالب و مادرش فاطمه بنت اسد (علیها السلام) می‌باشد. ایشان فرمانده مسلمانانی بودند که در سال پنجم بعثت به حبشه هجرت نمودند. در جنگ موته (سال هشتم هجری در شام) پرچمدار مسلمین بود و به ضرب شمشیر دشمنان هر دو دستش از بدن جدا شد اما با دو بازوی بریده خویش پرچم را برافراشته نگه داشت تا آنکه بر اثر ضربات دشمن به شهادت رسید. رسول خدا ﷺ از شهادت ایشان بسیار اندوهگین شده سخت گریستند و فرمودند: «خداوند به جای دو دست، به وی دو بال عطا نموده‌است که در بهشت به پرواز در آید»^۱
- از این پس وی به جعفر طیار (پرواز کننده) مشهور شد.
- همسر وی؛ اسماء بنت عمیس، پس از شهادت وی به همسری امیرالمؤمنین (علیه السلام) درآمد و فرزندش عبدالله نیز به دامادی ایشان مفتخر گردید.
- او در عصر جاهلیت به داشتن چهار خصلت، متمایز بود.

۱- ابویعلی، ۳۵۰، ۱۱؛ ابن حبان، ۵۲۱، ۱۵.

پرهیز از شراب‌خواری، دروغ، فحشاء و بت پرستی.

جعفر خطیبی توانا و مردی شجاع، سخاوتمند، بردبار و متواضع و شخصیتی نافع داشت و دارای عقل و درایت و هوش زیاد و اراده قوی بود. این سردار برجسته، آگاه به مسائل دینی و آشنا به فنون و اصول جنگ بود و از سابقین در اسلام بود. جعفر در ردیف بهترین مردم و از نظر خلق و خوی شبیه‌ترین افراد به پیغمبر ﷺ بوده است.

آرامگاه ایشان در استان کرک اردن قرار دارد که متأسفانه توسط تکفیری‌های افراطی در اردیبهشت ماه سال گذشته به آتش کشیده شد.

- از آیت الله بهجت ره سؤال شد که برای حل مشکلات پیچیده چه کنیم؟ فرمودند: مداومت بر نماز جعفر طیار داشته باشید؛ خداوند شما را موفق می‌کند.
- با فضیلت‌ترین وقت خواندن نماز جعفر (طیار) روز جمعه هنگام بالا آمدن آفتاب است.

نماز جعفر طیار: این نماز دو تا دو رکعتی بوده که در هر رکعتی بعد از حمد و سوره پانزده مرتبه : (سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر) و و همین تسبیح را ده مرتبه در رکوع و هم چنین ده مرتبه بعد از سر برداشتن از رکوع و هم چنین ده مرتبه در سجده اول و ده مرتبه بعد از

سر برداشتن از آن و ده مرتبه در سجده دوم و ده مرتبه بعد از سر بلند نمودن تسبیحات را می گوید. پس در هر رکعتی هفتاد و پنج مرتبه و مجموع آنها (در تمام چهار رکعت)^۱ سیصد تسبیح می شود.

• رسول خدا ﷺ فرموده‌اند: اگر بر کسی مثل ریگ بیابان و کف دریا گناه باشد، نماز جعفر سبب آمرزش اوست.^۲

• مفضل می گوید: امام جعفر صادق علیه السلام را دیدم نماز جعفر طیار را می خواند و دستهایش را بلند کرد و به این دعا خدا را خواند: «یا رَبِّ یا رَبِّ» تا نفس قطع شد، «یا رَبَّاه یا رَبَّاه» تا نفس قطع شد، «رَبِّ رَبِّ» تا نفس قطع شد، «یا الله یا الله» تا نفس قطع شد، «یا حَی یا حَی» تا نفس قطع شد، «یا رحیم یا رحیم» تا نفس قطع شد، «یا رحمان یا رحمان» هفت مرتبه، «یا ارحم الراحمین» هفت مرتبه. سپس گفت: «اللَّهُمَّ اِنِّی افْتَتِحُ الْقَوْلَ بِحَمْدِكَ وَ اَنْطِقُ بِالثَّنَاءِ عَلَیْكَ وَ اَمَجِّدُكَ وَ لَا غَايَةَ لِمَدْحِكَ وَ اُثْنِیْ عَلَیْكَ وَ مِنْ یَبْلُغُ ثَنَائَكَ وَ اَمْدَ مَجْدِكَ وَ اُنِّیْ لَخَلِیقَتُكَ كُنْهَ مَعْرِفَةِ مَجْدِكَ وَ اِنِّیْ زَمَنْ لَمْ تَكُنْ مَمْدُوْحاً بِفَضْلِكَ مَوْصُوفاً بِمَجْدِكَ عَوَّاداً عَلَی الْمَذْنِبِیْنَ بِحِلْمِكَ تَخَلَّفَ سَكَّانُ اَرْضِكَ عَنْ طَاعَتِكَ وَ كُنْتَ عَلَیْهِمْ عَطُوفاً بِجُودِكَ جَوَاداً بِفَضْلِكَ عَوَّاداً بِكَرَمِكَ یا لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْمُنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ».

۱- به مفاتیح الجنان رجوع شود.

۲- مفاتیح الجنان.

سپس حضرت ﷺ به من فرمود: «ای مفضل اگر حاجت مهمی داری این نماز را به جا آور و با این دعا (خدا را) بخوان و حاجتت را (از خدا) بخواه که خدا ان شاء الله برآورده می کند و به او اطمینان است»^۱

یازدهم جمادی الثانی

مناسبت: مصادف با دوازدهم فروردین روز جمهوری اسلامی

موضوع: وعده خداوند به مستضعفین عالم^۱
وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً
وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

اراده و مشیت ما بر این قرار گرفته است که بر مستضعفین
در زمین منت نهیم و آنها را مشمول مواهب خود نمائیم و
آنها را پیشوایان و وارثین روی زمین قرار دهیم.

نکته‌ها

• این آیه بشارتی است در زمینه پیروزی حق بر باطل و
ایمان بر کفر و بشارتی است برای همه انسانهای آزاده و
خواهان حکومت عدل و داد و برچیده شدن بساط ظلم و
جور.

• «مستضعف» کسی نیست که ضعیف و ناتوان باشد بلکه
او نیروهای بالفعل و بالقوه‌ای دارد که از ناحیه جباران و
ستمکاران مورد ظلم قرار می‌گیرد و خداوند به چنین گروهی
وعده یاری و حکومت در زمین داده است.

• نمونه ای از تحقق این مشیت الهی، حکومت بنی اسرائیل
و زوال حکومت فرعونیان بود. نمونه کاملتر حکومت پیامبر
اسلام ﷺ و یارانش بعد از ظهور اسلام بود، حکومت پا

برهنه‌ها و تهیدستان با ایمان و مظلومان پاکدل که پیوسته از سوی فراعنه زمان خود مورد تحقیر و استهزاء بودند و تحت فشار و ظلم و ستم قرار داشتند. سرانجام خدا به دست همین گروه دروازه قصرهای کسراها و قیصرها را گشود و آنها را از تخت قدرت بزیر آورد و بینی مستکبران را به خاک مالید.

• نمونه‌ای دیگر از تحقق این مشیت الهی، همین انقلاب است که همواره در پناه خداوند متعال و زیر سایه‌ی حضرت ولی عصر علیه السلام به پیروزی رسید و تا به حال توانسته است پستی و بلندی‌های ناشی از فتنه و فتنه‌گران را با موفقیت طی نموده و از این به بعد هم به حمد الهی خواهد توانست با برقراری صلح و عدالت زمینه ساز ظهور ولی نعمت و مولایمان حضرت مهدی موعود علیه السلام باشد.

• امام راحل علیه السلام در مورد انقلاب اسلامی اینچنین می‌فرمایند: این انقلاب نقطه شروع انقلاب بزرگ جهان اسلام به پرچمداری حضرت حجت علیه السلام است که خداوند بر همه مسلمانان و جهانیان منت نهد و ظهور و فرجش را در عصر حاضر قرار دهد.^۱

• إن شاء الله اسلام را آن طور که هست، در این مملکت پیاده کنیم و مسلمین جهان نیز اسلام را در ممالک خودشان پیاده

کنند و دنیا، دنیای اسلام باشد و زور و ظلم و جور از دنیا
برطرف بشود و این مقدمه باشد برای ظهور ولی عصر-
ارواحنا فداه.

سیزدهم جمادی الثانی

مناسبت: سالروز وفات حضرت أم البنین مادر حضرت ابولفضل العباس علیهما السلام و روز تکریم مادران و همسران شهدا.

موضوع: جایگاه حضرت أم البنین علیها السلام

نکته‌ها

• پس از آنکه امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام به سوگ پاره تن و ریحانه رسول خدا محمد بن عبد الله صلی الله علیه و آله یعنی سرور زنان عالمیان حضرت فاطمه زهرا علیها السلام شهیده راه ولایت و امامت نشست، برادرش عقیل بن ابی طالب علیه السلام را که آشنا به انساب عرب بود، فرا خواند و از او خواست برایش همسری از تبار دلاوران برگزیند تا پسر دلیری برای مولا به ارمغان آورد که سالار شهیدان حسین بن علی علیه السلام را در کربلا یاری کند.

• عقیل، ام البنین کلابیه علیها السلام را برای حضرت علی علیه السلام برگزید که قبیله و خاندانش، بنی کلاب، در شجاعت بی مانند بودند. بنی کلاب از حیث شجاعت و دلاوری در میان عرب زبانزد بودند،

• حضرت امیر المؤمنین علیه السلام این انتخاب را پسندید و عقیل را به خواستگاری نزد پدر ام البنین علیها السلام فرستاد. پدر، خشنود

از این وصلت مبارک، نزد دختر خود شتافت و او نیز با سر بلندی و افتخار پاسخ مثبت داد و پیوندی همیشگی بین وی و مولای متقیان علی بن ابی طالب علیه السلام برقرار شد. امام علیه السلام در همسر عقلی سترگ، ایمانی استوار، آدابی والا و صفاتی نیکو مشاهده کرد و او را گرمی می داشت و از صمیم قلب در حفظ حرمت او کوشید.

• این بانوی بزرگوار نزد مسلمانان جایگاهی ویژه دارد، چون در نزد خداوند منزلتی والا دارد و اگر دردمندی او را به درگاه حضرت باری تعالی شفیع و واسطه قرار دهد، غم و اندوهش برطرف خواهد شد. لذا به هنگام سختیها و درماندگیها، این مادر فداکار را شفیع خود قرار می دهند. البته بسیار هم طبیعی است که ام البنین علیها السلام نزد پروردگار مقرب باشد، زیرا ایشان فرزندان دختر گرمی رسول خدا صلی الله علیه و آله را بر فرزندان خود مقدّم می داشت و بخش عمده محبت و علاقه خود را متوجه آنان می کرد و آن را فریضه‌ای دینی می شمرد و فرزندان خود را نیز خالصانه در راه خدا و استواری دین حق تقدیم کرد.

• با شهادت چهار فرزند ام البنین علیها السلام در کربلا، این بانوی شکیبا، به افتخار مادر شهیدان بودن نائل آمد و در کنار همسر شهید بودن، افتخاری دیگر بر صفحه افتخاراتش افزوده شد.

• ام‌البنین علیه السلام بشیر را دید که فرستاده امام سجاد علیه السلام بود و به مدینه آمده بود تا مردم را از ماجرای کربلا و بازگشت کاروان امام حسین علیه السلام با خبر سازد. به او فرمود: ای بشیر! از امام حسین علیه السلام چه خبر داری؟ بشیر گفت: خدا به تو صبر دهد که عباس تو کشته گردید. ام‌البنین فرمود: از حسین علیه السلام مرا خبر بده!

بشیر خبر شهادت بقیه فرزندان او را هم اعلام کرد، ولی ام‌البنین پیوسته از امام حسین علیه السلام خبر می‌گرفت و می‌گفت: فرزندان من و آن‌چه در زیر آسمان است، فدای حسینم باد. چون بشیر خبر شهادت امام حسین علیه السلام را به آن حضرت داد، صیحه‌ای کشید و گفت: ای بشیر! رگ قلبم را پاره کردی و سپس صدا به ناله و شیون بلند کرد.

این علاقه او به امام حسین علیه السلام دلیل کمال معنویت اوست که آن همه ایثار را در راه مقام ولایت فراموش کرد و تنها از رهبرش سخن به میان آورد.

وفات این بی‌بی مجلّه را محضر حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه و تمامی محبین اهل بیت علیهم السلام تسلیت عرض می‌نمایم.

احکام

صدقه مستحبی به سادات از نظر اکثر مراجع تقلید مانعی ندارد و حلال است. امام خمینی ره می‌فرماید: صدقه بر سید حلال است گرچه زکات غیر سید بر آنها حرام است.^۱

چهاردهم جمادی الثانی

مناسبت: هلاکت هارون الرشید در سال ۱۹۳ هجری قمری

نکته‌ها

• هارون الرشید؛ قاتل امام کاظم علیه السلام که مقتدرترین خلیفه عباسی است، توانست مرزهای حکومتش را از غرب چین تا ساحل عاج بگستراند. وی در ۴۵ سالگی درگذشت. قبر وی در جوار مرقد مطهر امام رضا علیه السلام قرار دارد.

• مشهور است که هارون الرشید در هنگام مرگ این آیه را تلاوت می‌کرد: (مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيهِ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيهِ)^۱ مال و ثروتم هرگز مرا بی‌نیاز نکرد، قدرت من نیز از دست رفت!

• شخصی به نام سفیان بن بزار می‌گوید روزی نزد مأمون بودم گفت: آیا می‌دانید مذهب شیعه را چه کسی به من آموخت؟! حاضرین گفتند: نه، گفت: پدرم هارون الرشید آن را به من یاد داد. پرسیدند: چگونه در حالی که او شیعیان را می‌کشت. مأمون گفت: رشید به خاطر حکومت آنها را می‌کشت. چرا که حکومت عقیم و نازا است.^۲

• روزی هارون به آن امام کاظم علیه السلام اعلام کرد که حاضرم فدک را بازگردانم. امام علیه السلام فرمودند: به شرطی حاضرم که آنرا با تمام حدود و مرزهایش تحویل بگیرم و اگر مرزهای

۱- الحاقه، ۲۸ و ۲۹.

۲- نجفی یزدی، سید جلیل، مناقب اهل بیت (ع)، قم، انتشارات نصاب، چاپ اول، ۱۳۸۴

هش/ ج ۲، ص ۳۵۱.

واقعی آن را بگویم تو آن را باز نمی‌گردانی. هارون به حضرت اصرار کرد و سوگند یاد کرد که چنین کاری را انجام می‌دهد. حضرت فرمود: حد اول آن عدن و حد دوم سمرقند و حد سوم آفریقا و حد چهارم آن مناطق ارنیه و بحر خزر است. هارون خشمگین شده، گفت: با این ترتیب برای ما چیزی باقی نمی‌ماند. امام علیه السلام فرمود: می‌دانستم که نخواهی پذیرفت و به همین دلیل از گفتن آن امتناع داشتم.^۱ ظاهراً مراد امام علیه السلام، یادآوری این نکته بوده‌است که نتیجهٔ غصب فدک، غصب خلافت بوده و حق واقعی اهل بیت حکومت مسلمین است نه پاره‌ای زمین!

• سؤال: آیا فاصلهٔ اندک میان قبر هارون و قبر شریف امام رضا علیه السلام می‌تواند آثار و برکاتی را از آن حضرت برای آن ملعون به همراه داشته باشد؟

پاسخ: بی‌شک مضجع شریف اهل بیت علیهم السلام محل نزول ملائکه و انوار الهی است و هر کس قابلیت پذیرش این انوار را داشته باشد می‌تواند از آنها بهره‌برد. این قابلیت به میزان ارتباط انسان با امام معصوم علیه السلام است. لذا فردی که هیچ ارتباط قلبی با امام معصوم علیه السلام ندارد بلکه با امام - العیاذ بالله - دشمن است، سنخیتی با نفس شریف امام معصوم علیه السلام نداشته و نمی‌تواند از امام علیه السلام بهره‌گیرد.

۱- ابوالفرج الاصفهانی، مقاتل الطالبین، نجف، منشورات مکتبه الحیدریه، ۱۳۸۵ هـ.ق، ص

پانزدهم جمادی الثانی

موضوع: نیکی و احترام به پدر و مادر

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا^۱

و ما انسان را سفارش کردیم که به والدین خود نیکی کند.

نکته‌ها

• در قرآن، پنج بار کلمه «وَصَّيْنَا» بکار رفته که سه بار آن

مربوط به والدین است.

• قرآن نیکی به پدر و مادر و شکر زحمات آنها را مقدمه ای

برای شکر پروردگار می داند.

• نیکی و احترام به والدین و احسان به ایشان از احکام

عمومی خداست و در همه شرایع تشریع شده به همین

جهت می فرماید: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ» و سفارش را عمومیت

داد به هر انسانی، نه تنها مسلمانان.

• یکی از آثار نیکی و احترام به پدر و مادر که قرآن کریم به

آن تصریح نموده، این است که نیکی به والدین صفت جبار

و عصیانگری را از انسان دور می کند و همچنین باعث می

شود که انسان دچار شقاوت نشود.

• پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُمَدَّلَهُ فِي عُمَرِهِ، وَ

يُيَسَّطُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَصِلْ أَبَوَيْهِ»^۲ کسی که طولانی شدن عمر

و توسعه رزق را دوست دارد به پدر و مادر خود نیکی کند.

۱- احقاف، ۱۵.

۲- بحارالانوار، ج ۲۴، باب ۲، ح ۹۶.

• در برخی روایات به اهمیت دعای والدین در حق فرزندان اشاره شده و از جمله آثار توجه و نیکی به آنها، شمرده شده است.

• امام صادق علیه السلام فرمودند: «ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يَحْجُبَنَّ عَنْ اللَّهِ تَعَالَى: دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهْهُ وَ دَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَقَّ دُعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ»^۱

خداوند دعای سه نفر را رد نخواهد کرد: دعای پدر در حق فرزند در هنگام نیکی به او، دعای پدر بر ضد فرزند (نفرین) هنگامی که مورد عاق او واقع شود و دعای مظلوم بر ظالم.

• پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: از نفرین پدر دوری گزینید، زیرا به هدف اجابت می رسد و از شمشیر، تیزتر و برنده تر است.^۲

• امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامی که حضرت موسی علیه السلام مشغول مناجات با پروردگارش بود، مردی را دید که در زیر سایه عرش الهی در ناز و نعمت است عرض کرد: خدایا این کیست که عرش تو بر او سایه افکنده است خداوند متعال فرمود: او نسبت به پدر و مادرش نیکوکار بود.^۳

• انسان مجاز نیست پدر خود را با نامش صدا بزند و یا در راه رفتن بر او پیشی بگیرد و یا هنگامی که او ایستاده است، بنشیند و حتی در نگاه کردن هم باید حرمت او را نگاه دارد.

۱- بحار الانوار، ج، ۷۴، باب ۲، ح ۵۷.

۲- بحار الانوار، ج، ۷۴، باب ۲، ح ۹۴.

۳- بحار الانوار، ج، ۷۴، باب ۲، ح ۳۰.

هفدهم جمادی الثانی

مناسبت: روز جهانی بهداشت

موضوع: برنامه های بهداشتی اسلام

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ^۱

بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید ، که خدا اسرافکاران را دوست نمی دارد.

نکته‌ها

• مفسر بزرگ، مرحوم طبرسی رحمته الله در مجمع البیان مطلب جالبی نقل می کند که هارون الرشید طبیبی مسیحی داشت که مهارت او در طب معروف بود، روزی این طبیب به یکی از دانشمندان اسلامی گفت: من در کتاب آسمانی شما چیزی از طب نمی یابم، در حالی که دانش مفید بر دو گونه است : علم ادیان و علم ابدان، او در پاسخش چنین گفت: خداوند همه دستورات طبی را در نصف آیه از کتاب خویش آورده است « كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا » : بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید.

و پیامبر صلی الله علیه و آله ما نیز طب را در این دستور خویش خلاصه کرده است: معده خانه همه بیماریها است، و امساک سرآمد همه داروها است و آنچه بدنت را عادت داده ای (از عادات صحیح و مناسب) آن را از او دریغ مدار. طبیب مسیحی

هنگامی که این سخن را شنید گفت: ما ترک کتابکم و لا
نییکم لجالینوس طبا!

قرآن شما و پیامبرتان برای جالینوس (طبيب معروف) طبی
باقی نگذاشته است.

• در این آیه خداوند متعال می فرماید: «بخورید و بنوشید»
اما چون طبع انسان زیاده طلب است، ممکن است از این دو
دستور سوء استفاده کند و به جای استفاده عاقلانه و اعتدال
آمیز از پوشش و تغذیه صحیح، راه تجمل پرستی و اسراف
و تبذیر را پیش گیرد، بلافاصله اضافه می کند: «ولی اسراف
نکنید که خدا مسرفان را دوست نمی دارد».

• کلمه «اسراف» کلمه بسیار جامعی است که هرگونه
زیاده روی در کمیت و کیفیت و بیهوده گرایی و اتلاف و مانند
آن را شامل می شود.^۱

• آیه فوق گرچه بسیار ساده به نظر می رسد، اما امروز ثابت
شده است که یکی از مهمترین دستورات بهداشتی همین
است، زیرا تحقیقات دانشمندان به این نتیجه رسیده که
سرچشمه بسیاری از بیماریها، غذاهای اضافی است که به
صورت جذب نشده در بدن انسان باقی می ماند، این مواد
اضافی هم بار سنگینی است برای قلب و سایر دستگاههای
بدن و هم منبع آماده ای است برای انواع عفونتها و بیماریها!

عامل اصلی تشکیل این مواد مزاحم، اسراف و زیاده‌روی در تغذیه و به اصطلاح «پر خوری» است، و راهی برای جلوگیری از آن جز رعایت اعتدال در غذا نیست.

• امام صادق علیه السلام فرمودند: آنچه باعث از بین رفتن مال و زیان رساندن به بدن باشد، اسراف است. «**أَمَّا الاسراف فيما أُلِفَ المال و أضرّ بالبدن**»^۱

۱- کافی، ج ۲، ص ۴۹۹.

نوزدهم جمادی الثانی

مناسبت: روز فناوری هسته‌ای

موضوع: دیپلماسی قرآنی

وَ لَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَ لَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَ لَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا نَصِيرٍ

و هرگز یهود و نصاری از تو خشنود نخواهند شد مگر آنکه از کیش آنان پیروی کنی. بگو: هدایت، هدایتی است که از جانب خدا باشد اگر از آن پس که خدا تو را آگاه کرده است از خواسته آنها پیروی کنی، هیچ یاور و مددکاری از جانب او نخواهی داشت.

نکته‌ها

• این آیه خطاب به همه مسلمانان در طول تاریخ است که هرگز یهود و نصاری از شما راضی نخواهند شد، مگر آنکه تسلیم بی‌چون و چرای آنان شوید و از اصول و ارزشهای الهی کناره بگیرید. ولی شما باید با قاطعیت دست رد به سینه آنها بزنید و بدانید تنها راه سعادت، راه وحی است نه پیروی از تمایلات این و آن.

• از عبارت «بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ» روشن می‌شود که در چنین مواردی مسئولیت اندیشمندان و آگاهان جامعه،

بیشتر از دیگران است.

• پیروی از شرق و غرب منجر به قطع الطاف الهی می‌شود.

(مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ)

• قرآن ویژگی مهمی برای اهل کتاب بیان می‌کند: «الَّذِينَ

آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ»^۱ یعنی اولاً

اینان از احوال ما آگاهند (یا به رصد کردن مستمر و یا به

پیشگویی) و ثانیاً با وجود اینکه می‌دانند اسلام دین حق

است، باز هم به دشمنی می‌پردازند.

• گرچه در تاریخ صدر اسلام اثر چشم‌گیری از دشمنی

یهودیان با مسلمانان نیست^۲ اما قرآن درباره آنان

می‌فرماید: «أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودُ»^۳ که حاکی

از دشمنی پنهان ایشان با ما و به عبارتی «جنگ نرم» با

مسلمین است.

• همچنین قرآن یهودیان را استاد جعل و تحریف حقایق

معرفی می‌کند: «مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يَحْرِفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ»

با توجه به اینکه می‌دانیم که غالب شبکه‌های خبری جهان

در دست این جاعلان حقیقت است و آنها با مسلمین

بیشترین دشمنی را دارند طبیعی است که باید به این

شبکه‌ها به چشم سربازان دشمن نگریست.

۱- بقره، ۱۴۶.

۲- در معدود جنگ‌های گزارش شده، یهودیان با اندک مقاومتی شکست خورده و متواری شده‌اند.

۳- مائده، ۸۲.

۴- نساء، ۴۶.

بیستم و بیست و یکم جمادی الثانی

مناسبت: میلاد حضرت زهرا علیها السلام و روز زن.

موضوع: مقام زن در اسلام

بنابر نظر مشهور میان علمای شیعه، حضرت فاطمه علیها السلام زهرا علیها السلام در بیستم جمادی الثانی سال پنجم بعثت در مکه متولد گشت.^۱ خداوند حقیقت نورانی حضرت فاطمه علیها السلام را که بر تمام مخلوقات، احاطه دارد پیش از خلقت آدم آفرید و آن حقیقت را در این عالم، به واسطه یک سیب بهشتی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله تناول فرمودند، ظاهر نمود: به همین دلیل پیامبر صلی الله علیه و آله او را حوراء انسیه (فرشته انسان نما) می دانستند و آنگاه که به بهشت اشتیاق پیدا می کردند او را می بوئیدند.^۲ رسول الله صلی الله علیه و آله: «كُلَّمَا أَزْدَادَ الْعَبْدُ إِيْمَانًا أَزْدَادَ حُبًّا لِلنِّسَاءِ.»^۳ امام صادق علیه السلام: «كُلُّ مَنْ أَشْتَدَّ لَنَا حُبًّا أَشْتَدَّ لِلنِّسَاءِ حُبًّا.»^۴

نکته‌ها

• پس از ازدواج حضرت خدیجه علیها السلام با پیامبر صلی الله علیه و آله، زنان مکه رابطه خود را با او قطع کرده و حتی از سلام کردن به او نیز سرباز می زدند، تنها مونس او در این دوران تنهائی، جنین در رحم او بود که با او سخن می گفت و مادر را دلداری می داد.

۱- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۹.

۲- امالی صدوق، مجلس ۷۰، ص ۴۶۱ و معانی الاخبار، ص ۳۹۶.

۳- الجعفریات، ص ۹۰.

۴- مستطرفات السرائر، ج ۳، ص ۶۳۶.

• زنانی که برای تولد حضرت فاطمه علیها السلام، خدیجه علیها السلام را یاری می‌کردند عبارت بودند از ساره همسر حضرت ابراهیم علیه السلام، آسیه همسر فرعون، مریم مادر حضرت مسیح و کلثوم خواهر حضرت موسی علیه السلام.

• حضرت فاطمه علیها السلام در هنگام تولد به وحدانیت خداوند و رسالت پدر و ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام و فرزندان خویش شهادت داد.

• دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله در زمین فاطمه علیها السلام نام دارد و در آسمان‌ها به منصوره موسوم است. نام او فاطمه است چون خداوند، او و پیروانش را از آتش دوزخ بریده و منقطع گردانده است همانطور که دشمنان را از عشق و محبت به او محروم نموده است. نام او منصوره است چون خداوند او را یاری می‌کند و به واسطه او به شیعیان یاری می‌رساند.

• بنا بر روایات فوق^۱ بین زیادی ایمان به خدا و محبت اهل بیت علیهم السلام از یک سو و زیادی محبت به زنان از سویی دیگر، رابطه مستقیم وجود دارد.

لذا نمی‌توان از ایمان بیشتر دم زد یا ادعای محبت اهل بیت علیهم السلام را نمود ولی از محبت بیشتر نسبت به زنان بی‌بهره بود. راز این ملازمه را باید در لطافت نفس مؤمنین و عاشقان

۱- در وسائل الشیعه، جلد ۲۰، باب سوم از ابواب مقدمات النکاح، صفحات ۲۱ تا ۲۴، مجموعه‌ای از روایات با این موضوع گردآوری شده‌اند.

اهل بیت علیهم السلام جست.

ایمان به خدا و محبت به اهل بیت علیهم السلام، زنگارها را از قلب می‌زداید، آینه جان را صیقل زده و شفاف می‌کند و روح را لطافت می‌بخشد لذا آن کس که از نعمت ایمان و عشق به اهل بیت علیهم السلام برخوردار است با زنان که از لطیف‌ترین مخلوقات الهی هستند، رابطه و علاقه‌ای قلبی پیدا می‌کند و بنا بر قاعده تجاذب و کشش، محبت واقعی، تنها بین مردان مؤمن و زنان مؤمنه تحقق می‌یابد نه بین مردان و زنان بی‌بهره از ایمان.

اما از آنجا که انسان مؤمن از مصاحبت و رابطه با مظاهر دنیای دروغین فراری بوده و از آنچه دیگران با او انس دارند، در هراس و وحشت است و از آنچه ابناء دنیا بدان دل بسته‌اند، بیزار و متنفر است لذا انسان‌های بی‌ایمان و بی‌بهره از محبت اهل بیت هرگز به زنان محبت نمی‌ورزند بلکه همیشه نگاه ایشان به زنان، نگاهی کام‌جو، لذت‌یاب و سراسر شهوت است.

امیرالمؤمنین علیه السلام خلفای الهی را اینگونه توصیف فرمودند: «هَجَمَ بِهِمُ الْعِلْمُ عَلَى حَقِيقَةِ الْبَصِيرَةِ وَ بَاشَرُوا رُوحَ الْيَقِينِ وَ اسْتَلَانُوا مَا اسْتَوْعَرَهُ الْمُتَرَفُّونَ وَ اَنَسُوا بِمَا اسْتَوْحَشَ مِنْهُ الْجَاهِلُونَ»^۱ نور حقیقت‌بینی بر آنان تافته و آنان روح یقین را دریافته و

آنچه را نزد پروردگار، دشوار دیده‌اند آسان پذیرفته‌اند. و بدانچه نادانان از آن رمیده‌اند خو گرفته‌اند.

پس اهل ایمان دو ویژگی دارند:

۱. از آنچه اهل دنیا بدان دل داده‌اند بیزارند.

۲. به زنان، محبت می‌ورزند.

توجه به این دو خصوصیت در اهل ایمان، موجب می‌شود تا این نکتهٔ دقیق را دریابیم که آنگاه که یک انسان بی‌ایمان به زنی اظهار علاقه می‌کند، قلب او از محبت و عشق واقعی خالی است و این عشق، فقط میل به جسم زن و با هدف اطفاء شهوت است.

بیست و دوم جمادی الثانی

مناسبت: ایام ولادت حضرت زهرا علیها السلام

موضوع: جایگاه مادر

وَ وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَ فِصَالُهُ
فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ^۱
وَ قَالَ الرَّسُولُ ﷺ: تَحْتَ أَقْدَامِ الْأُمَّهَاتِ رَوْضَةُ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ^۲

نکته‌ها

• در فرهنگ اسلامی تأکید فراوانی بر احترام و نیکی به والدین شده است مانند آیه شریفه فوق و این دو روایت از رسول گرامی اسلام: «رضای خداوند در رضای والدین است.»^۳ و «هر گاه فرزند با مهربانی به پدر و مادرش نگاه کند در مقابل هر نگاه، ثواب یک حج کامل مقبول به او داده می‌شود»^۴

• ولی همان گونه که در آیه شریفه مشهود است، درباره مادر تأکید بیشتری شده تا آنجا که شاید با توجه به روح لطیف مادران و نیاز بیشتر ایشان به محبت، توصیه شده که به مادران دو برابر پدران محبت و احترام شود: امام باقر علیه السلام می‌فرماید: إِنَّ لِلْأُمِّ ثَلَاثِي الْبِرِّ وَ لِلْأَبِ الثُّلُثُ^۵

۱- لقمان، ۱۴.

۲- مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص: ۱۸۱.

۳- بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۷۳.

۴- همان.

۵- مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص: ۱۸۱.

- مخصوصاً خداوند دوران دشوار بارداری و شیردهی مادران را به ما یادآور می‌شود «حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَمَيْنِ» بی‌جهت نیست که پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند: •
- مردی خدمت پیامبر گرامی اسلام ﷺ آمد و گفت: «ای رسول خدا به چه کسی نیکی کنم؟» فرمود: «به مادرت»، عرض کرد: «بعد از او به چه کسی؟» فرمود: «به مادرت»، گفت: «سپس به چه کسی؟» فرمود: «به مادرت»، سؤال کرد: «سپس به چه کسی؟» فرمود: «به پدرت؟»^۱
- همچنین از رسول گرامی اسلام ﷺ نقل شده که اگر در هنگام نماز مستحبی پدرت تو را صدا زد نمازت را ادامه بده ولی اگر مادرت تو را فراخواند، حتماً نمازت را بشکن و به درخواست مادرت پاسخ ده.^۲

۱- اصول کافی، ج ۲، ص: ۱۵۹.

۲- همان.

بیست و سوم جمادی الثانی

مناسبت: ایام ولادت حضرت زهرا علیها السلام

موضوع: تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام

نکته‌ها

• مشهور است حضرت زهرا علیها السلام روزی از شدت کارهای منزل به پدر بزرگوارشان شکایت کردند. رسول گرامی اسلام ۹، ذکرى به ایشان آموختند که دشواری‌های روزگار بر ایشان آسان آید: ۳۴ بار «الله اکبر» و ۳۳ بار «الحمد لله» و ۳۳ بار «سبحان الله»^۱

• حضرت فاطمه علیها السلام تسبیحی با نخ پشمی درست کرده بود و با آن ذکرها را می‌شمرد. وقتی که حمزه، عموی پیامبر صلی الله علیه و آله کشته شد، حضرت فاطمه علیها السلام از خاک مزار ایشان تسبیح ساخت و همین سیره بعدها ادامه یافت تا اینکه تسبیح را از تربت امام حسین علیه السلام ساختند. امام صادق علیه السلام در این باره فرموده اند: «ثواب ذکر با تسبیح تربت امام حسین علیه السلام هفتاد برابر است.» همچنین فرموده‌اند: «تسبیح امام حسین علیه السلام در دست انسان ذکر می‌گوید بدون آنکه آدمی تسبیح و ذکرى بر زبان جاری سازد»^۲.

• امام صادق علیه السلام فرموده‌اند: هر کس پس از نماز واجب، با

۱- شرح کامل ماجرا را در بحار الانوار ج ۸۲ ص ۳۲۷ بخوانید.

۲- بحار الانوار ج ۸۲ ص ۳۳۳ ح ۱۶.

تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام صد بار به تسبیح خدا بپردازد، و به دنبال آن یک «لا اله الا الله» بگوید، آمرزیده می شود.^۱

• حضرت امیرالمومنین علیه السلام فرموده اند: «به خدا سوگند! از آن روزی که رسول خدا صلی الله علیه و آله آن ذکرها را به من یاد داده است، هیچ گاه آن ها را ترک نکرده ام حتی در شبهای جنگ صغین»^۲

• أبو هارون مکفوف گوید: که امام صادق علیه السلام به من فرمود: «أبا هارون به راستی که ما کودکان خود را به تسبیح حضرت زهرا علیها السلام امر می کنیم؛ همان طوری که به نماز امر می کنیم. پس تو به این ذکر مداومت کن؛ زیرا هر کس بدان مداومت کند از سعادت محروم نشود».^۳

• امام باقر علیه السلام می فرمایند: اگر عملی بهتر از آن بود، پیامبر صلی الله علیه و آله خدا آن را به حضرت زهرا عطا می کرد.^۴

امام صادق علیه السلام می فرمایند: تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام هر روز بعد از هر نماز، از هزار رکعت نماز در هر روز، نزد خدا محبوب تر است.^۵ همچنین از ایشان نقل شده: هر کس بعد از نماز واجب تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام را به جا آورد، جمیع گناهانش آمرزیده می شود.^۶

۱- وسائل الشیعه، ج ۴، ابواب تعقیب، باب ۷، ص ۱۰۲۱، ح ۳.

۲- احقاق الحق، ج ۱۰، ص ۲۷۸.

۳- امالی صدوق، ص ۵۷۹ ح ۱۶.

۴- وسائل الشیعه، ج ۴، ابواب تعقیب، باب ۹، ص ۱۰۲۴.

۵- همان.

۶- همان.

بیست و چهارم جمادی الثانی

موضوع: عبرت آموزی

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

تَدَبَّرُوا آيَاتِ الْقُرْآنِ وَ اعْتَبِرُوا بِهِ فَإِنَّهُ أْبْلَغُ الْعِبَرِ^۱

در آیه‌های قرآن بیندیشید و به (وسیله) آن پندگیرید، زیرا که آیات قرآن رساترین عبرتهاست.

امام علی علیه السلام در کلام نورانی خود، مردم را به تدبّر در آیات قرآن و عبرت گرفتن از آن و پای بندی به حلال و حرام و عمل به محکّمات قرآن دعوت می کنند.

نکته‌ها

- دعوت به تدبّر و اندیشیدن در متن قرآن و به کار بستن محکّمات و عمل به حلال و حرام آن، فراخوانی است به یک کار شدنی و تحقق پذیر، نه یک کار ناممکن، کاری که موجبات پیشرفت و سعادت و معنویت ما را در پی دارد. عمده مشکلات ما در زندگی فردی و اجتماعی ناشی از دوری و درس نگرفتن از قرآن و عمل نکردن به دستورات دین است، در مقابل هر زمان که ما موفق شدیم هر زمان که پیروز شدیم، این ناشی از عملکرد درست دینی بوده است.
- امام علیه السلام در بیانی دیگر می فرمایند: کسی با قرآن همنشین نشد مگر آن که (قرآن) بر او افزود یا از او کاست، در هدایت

او افزود و از کوردلی و گمراهی اش کاست.^۱

• مؤنوس کردن فرزندان با قرآن و محافل و مجالس قرآنی و تشویق و ترغیب آنها در این موضوع نقش مهم و تأثیر گذاری در تربیت صحیح فرزندان دارد و آنها را در مقابل برخی ناهنجارها واکسینه می کند و مهارت های ارزشمندی به آنها می آموزد.

• قرآن کتاب الهی است که می توانید - حق را - با آن ببینید و بشنوید و بخشی از آیات آن در پرتو بخش دیگر از آیات سخن می گوید، و بعضی از آیات آن بر بعضی دیگر از آیات گواهی می دهد.^۲

• امام صادق علیه السلام در مورد فهم و دریافت معانی چهارگانه از قرآن می فرمایند:

(کتاب الله على أربعة اشیاء؛ العبارة و الاشارة و اللطائف و الحقائق؛ فالعبارة للعوام، و الاشارة للخواص، و اللطائف للاولیاء، و الحقيقة للانبیاء).^۳

کتاب خداوند بر چهار چیز (معنی) است: عبارات، اشارات، لطایف و حقایق. عبارت، از آن عوام (همه سطوح فکری) و اشارات از آن خواص، لطایف از آن اولیای الهی و حقایق ویژه انبیاء است.

۱- نهج البلاغه، خطبه ۱۷۶.

۲- نهج البلاغه، خطبه، ۱۳۳.

۳- البرهان فی تفسیر القرآن، مؤسسه مطبوعاتی اسماعیلیان، قم، مقدمه، ۱۷.

• امام علی علیه السلام قرآن را چنین می ستاید:

(و انّ القرآن ظاهره انیق و باطنه عمیق، لاتفنی عجائبه و لاتنقضی غرائبہ، و لاتکشف الظلمات الاّ به.)^۱

همانا قرآن دارای ظاهری زیبا و باطنی ژرف و ناپیداست، مطالب شگفت آور قرآن کم نمی شود و اسرار نهفته آن پایان نپذیرد و تاریکی ها بدون قرآن برطرف نمی گردد...

• بعد از تدبیر در قرآن، حضرت به موضوع مهمی اشاره می کنند و آن عبرت گرفتن است، عبرت گرفتن، در تربیت انسان ها کاربرد گسترده ای دارد. همه ادیان الهی و مکاتب تربیتی، پیروان خود را به درس آموزی از سرگذشت پیشینیان و مقایسه موقعیت خود با آنان دعوت می کنند. اسلام نیز به طور گسترده مسلمانان را به سیر در آفاق و انفس، توأم با تفکر و اندیشه در سرگذشت دیگران فراخوانده است. شکی نیست که این فراخوانی به دلیل تأثیر چشمگیری است که بر عمل و رفتار انسان داشته است.

• دست یابی به بینش، بهره مندی از تجارب دیگران، مصونیت نسبی از خطا و درنهایت استفاده بهینه از باقیمانده عمر، از پیامدهای تربیتی و آثار عبرت است.

• حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام در تربیت فرزند خود از همین روش (عبرت گیری) استفاده کرده و در نامه ای به امام حسن علیه السلام می فرماید:

... يَا بُنَيَّ اِنِّیْ قَدْ اَنْبَاْتُكَ عَنِ الدُّنْیَا وَ حَالِهَا، وَ زَوَالِهَا وَ اِنْتِقَالِهَا،
وَ اَنْبَاْتُكَ عَنِ الْآخِرَةِ وَ مَا اُعِدَّ لِاَهْلِهَا فِیْهَا، وَ صَرَبْتُ لَكَ فِیْهِمَا
الْاَمْثَالَ، لِتَعْتَبَرَ بِهَا وَ تَحْذُو عَلَیْهَا.^۱

پسر عزیزم! من تو را از دنیا و تحولات گوناگونش و نابودی
و دست به دست گردیدنش آگاه کردم و از آخرت و آنچه
برای انسانها در آنجا فراهم است اطلاع دادم و برای تو از
هر دو مثال زدم تا به آن پندپذیری و براساس آن در زندگی
گام برداری.

در این عبارت، حضرت متذکر می شوند که من اخبار را
برای تو گفتم، علامات و نشانه ها را بیان کردم و راه را
نشان دادم و تو خود باید پند بگیری و مسیر زندگی را
براساس آن ببیمایی. بنابراین عبرت آموزی به معنای اخیر
یک روش دیگر تربیتی است.

• اندیشیدن و عبرت گرفتن سبب مصون ماندن از خطا می
شود و بصیرت انسان را افزایش می دهد.

• حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) می فرمایند:

أَبْلَغُ الْعِظَاتِ الْاِعْتِبَارُ مِمَّا عَرِ الْأَمْوَاتِ؛^۲

رساترین پندها، عبرت گرفتن از آرامگاه های مردگان
است. به همین خاطر توصیه شده هر چند وقت یک سری
به آرامگاه ها بزنیم و اندیشه کنیم و عبرت بگیریم.

۱- نهج البلاغه، نامه ۳۱.

۲- شرح آقا جمال الدین خوانساری بر غررالحکم و دررالکلم ج ۲، ص ۴۲۳.

بیست و پنجم جمادی الثانی

موضوع: پوشاندن اسرار و عیوب دیگران

حضرت امام رضا علیه السلام می فرمایند:

لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا حَتَّى تَكُونَ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ:

۱- سُنَّةٌ مِنْ رَبِّهِ.

۲- وَ سُنَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ.

۳- وَ سُنَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ.

فَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ رَبِّهِ فَكِتْمَانُ سِرِّهِ، وَ أَمَّا السُّنَّةُ مِنْ نَبِيِّهِ فَمُدَارَاةُ النَّاسِ. وَ أَمَّا السُّنَّةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ فِي الْبَأْسَاءِ وَ الضَّرَاءِ.^۱

مؤمن، مؤمن واقعی نیست، مگر آن که سه خصلت در او باشد: سنتی از پروردگارش و سنتی از پیامبرش و سنتی از امامش. اما سنت پروردگارش، پوشاندن راز است، اما سنت پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است، اما سنت امامش، صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.

نکته‌ها

• اینکه حضرت علیه السلام می فرمایند مؤمن، مؤمن نیست، منظور آن است که مؤمن اگر این صفات و خصوصیات را نداشته باشد، ایمانش کمال ندارد.

• کلمه مؤمن در روایات، به معنای شیعه است. منظور

۱- اصول کافی، ج ۳، ص ۳۳۹ و تحف العقول، ص ۴۴۲.

این است که شیعه وقتی شیعه واقعی است که در او سه خصلت وجود داشته باشد، وگرنه شیعه واقعی نیست. چون برای شیعه بودن همین اسم شیعه کافی نیست بلکه باید استانداردهای یک شیعه را دارا باشیم تا شیعه واقعی باشیم.

- انسان تا صفات خدا را در خودش پیاده نکند، عبودیت پیدا نمی‌کند. اگر می‌گوییم پیامبر ﷺ عبد خداست، به این معناست که او تمام صفات خدا را در خودش پیاده کرده و اخلاق و خصلت‌هایش خدایی شده است.

- کتمان سر یعنی اینکه انسان باید ظرفیت داشته باشد. کتمان سر در مقابل افشای سر است. افشای سر نشان‌دهنده ضعف شخصیت و روح است. بچه‌های کوچک تا وارد خانه می‌شوید، جلو می‌دوند و حوادثی را که در خانه گذشته، فوراً به اطلاع می‌رسانند. این به خاطر عدم وجود ظرفیت است.

- کتمان سر دو نوع است، سرّی که در زندگی خانوادگی و خصوصی خودمان و سرّی که در زندگی خانوادگی و خصوصی هر یک از بندگان هست و دیگران نباید از آن آگاه شوند.

سرّ دیگر باطنی است به عنوان مثال حضرت حق نسبت به مومن الطافی را روا داشته که باید نزد مومن پنهان و

پوشیده باشد، حضرت حق مومنی را در اموراتی محرم اسرار دیده از این رو الطاف خاص خود را در خلوتی و به دور از چشم همگان در اختیارش نهاده است. مومن وظیفه دارد تا این مکنونات را پوشیده و پنهان کند.

• کتمان سر یکی از صفات الهی است. خداوند اسراری که ما داریم، بر یکدیگر مخفی کرده است. اگر کتمان سر نبود، مانمی توانستیم با یکدیگر زندگی کنیم امیرالمؤمنین علیه السلام می فرماید: «لو تکاشفتم ما تدافنتم»^۱

اگر یکدیگر را می شناختید و دلهای شما برای یکدیگر معلوم می شد، جنازه های تان روی زمین می ماند و یکدیگر را دفن نمی نمودید! اگر کسی فوت می کرد و اسرارش را می دانستید، به یکدیگر می گفتید: او را رها کنید، چون آدم خوبی نبود، در حالی که ما بر جنازه ها نماز می خوانیم و می گوییم: «لا أعلم منه إلا خيراً و أنت أعلم به منا...»^۲

• فاش کردن اسرار مردم جزء صفات ناپسند است. در روایات فرموده اند: «مؤمن کسی است که اگر چیزی برای خود نمی پسندد، برای دیگران نیز نپسندد.» آیا دوست داریم بدیهای ما بر دیگران فاش شود؟ اما همه دوست داریم خوبیهای ما ظاهر شود. چاره این خواسته ها آن است که با مردم همین گونه باشیم تا خداوند که ساطر قبیح و مظهر جمیل است، با ما این گونه رفتار کند.

۱- عیون أخبار الرضا، ج ۲، ص ۵۳.

۲- اصول الکافی، ج ۳، ص ۱۸۳.

بیست و ششم جمادی الثانی

موضوع: مدارا و نرم رفتاری با مردم

حضرت امام رضا علیه السلام می فرمایند:

لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا حَتَّى تَكُونَ فِيهِ ثَلَاثٌ خِصَالٍ:

۱- سُنَّةٌ مِنْ رَبِّهِ.

۲- وَ سُنَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ.

۳- وَ سُنَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ.

فَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ رَبِّهِ فَكِتْمَانُ سِرِّهِ، وَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ نَبِيِّهِ فَمُدَارَاةُ النَّاسِ. وَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ.^۱

مؤمن، مؤمن واقعی نیست، مگر آن که سه خصلت در او باشد: سنتی از پروردگارش و سنتی از پیامبرش و سنتی از امامش. اما سنت پروردگارش، پوشاندن راز است، اما سنت پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است، اما سنت امامش، صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.

نکته‌ها

• پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله شخصیت بی نظیری بود که در مدارا کردن با مردم مثالی نداشت. خوشرفتاری با مردم، محبت به آنها و حسن خلق او آنقدر زیاد است که خداوند در قرآن می فرماید: «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ»^۲ همانا تو به خلق

۱- اصول کافی، ج ۳، ص ۳۳۹ و تحف العقول، ص ۴۴۲.

۲- قلم، ۴.

بزرگی آراسته‌ای. این تعریف قرآن خیلی معنا و مفهوم دارد و عظمت و بزرگی خلق پیامبر ﷺ را نشان می‌دهد. اگر او حسن خلق نداشت، این مقدار پیشرفت نمی‌کرد. در علل پیشرفت اسلام خیلی‌ها حرفه‌هایی زده‌اند؛ اما بسیاری از محققان معتقدند که عامل اساسی در این مورد، حسن خلق پیامبر ﷺ بود.

• رسول اکرم ﷺ می‌فرمایند:

أَعْقِلُ النَّاسِ أَشَدُّهُمْ مُدَارَاةً لِلنَّاسِ؛^۱

عاقل‌ترین مردم کسی است که بیشتر با مردم مدارا کند.
• مدارا کردن با مردم نوعی صدقه است و بلایا و اضطراب‌ها و آشفتگی‌ها را از انسان دفع می‌کند و آرامش و آسودگی را برای آدمی به ارمغان می‌آورد.

• و همچنین می‌فرمایند: إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا أَدْخَلَ عَلَيْهِمُ الرِّفْقَ^۲ هرگاه خداوند اراده فرماید که برای اهل خانه ای و در محیط خانواده ای خیر و نیکی برقرار گردد، آن خانواده و ارتباطات فیما بین آن‌ها را آمیخته‌ی با رِفْق و مدارا می‌سازد و آنان را در فضای آرامبخش رِفْق و دوستی و ملایمت و مدارا وارد می‌سازد و مسأله به اینجا متوقف نمی‌شود، بلکه از این رِفْق و مدارا خیرات و برکات دیگری نیز در آن خانواده

۱- من لایحضره الفقیه ج ۴، ص ۳۹۵، ح ۵۸۴۰.

۲- نهج الفصاحه.

جاری می گردد چنانکه از امام صادق (علیه السلام) که فرمودند:

ایما اهل اعطوا حظهم الرفق وسع عليهم الرزق^۱

هر خانواده ای که نسبت به همدیگر با رفق و مدارا برخورد کنند (این نعمت مدارا را قدر بدانند) خداوند هم به رزق و روزی آنان وسعت می بخشد و روزی فراوان نصیب آنان می سازد.

• امام محمد باقر (علیه السلام) فرمود:

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قَفْلًا، وَ قَفْلُ الْإِيمَانِ الرَّفْقُ^۲؛

برای هر چیزی قفلی است (که حافظ آن باشد) و قفل ایمان نرمی و ملاطفت است.

• خوش خلقی و نرم خوئی از آن جهت حافظ ایمان است که هر کس در تعامل با مردم نرمی و ملاطفت را از دست دهد و تندى و خشونت در پیش گیرد، ناچار به اعمالی دست می زند که ایمانش از دست می رود.

• یکی از مواردی که امروزه باید همه ما در مورد آن صفت مدارا را در خودمان تقویت کنیم، هنگام رانندگی است که متأسفانه این عدم مدارا در هنگام رانندگی سبب بروز حوادث جبران ناپذیری در جامعه ما شده است.

۱- وسائل الشیعة، ج ۱۵، ص ۲۰۷.

۲- کافی، ج ۲، ص ۱۱۷.

بیست و هفتم جمادی الثانی

موضوع: صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی

حضرت امام رضا علیه السلام می فرمایند:

لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا حَتَّى تَكُونَ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ:

۱- سُنَّةٌ مِنْ رَبِّهِ.

۲- وَ سُنَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ.

۳- وَ سُنَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ.

فَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ رَبِّهِ فَكِتْمَانُ سِرِّهِ، وَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ نَبِيِّهِ فَمُدَارَةُ النَّاسِ. وَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ فِي الْبُؤْسَاءِ وَالضَّرَاءِ^۱.

مؤمن، مؤمن واقعی نیست، مگر آن که سه خصلت در او باشد: سنتی از پروردگارش و سنتی از پیامبرش و سنتی از امامش. اما سنت پروردگارش، پوشاندن راز است، اما سنت پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است، اما سنت امامش، صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.

نکته‌ها

• اما صبر، سنت ولی و امام است.

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

«فَاصْبِرْ بِالْبُغْضَا وَالضَّرَاءِ وَالسَّرَاءِ»

مومن باید در انواع گرفتاریها صبر کند چه گرفتاریهای

۱- اصول کافی، ج ۳، ص ۳۳۹ و تحف العقول، ص ۴۴۲.

حسی، چه گرفتاری‌های ظاهری و چه گرفتاری‌های باطنی.

• صبر یعنی مقاومت در دین، هر مومنی که در مشکلات

صبورتر است از ایمان محکم‌تری بهره برده است.

• صبر اقسامی دارد، صبر در اطاعت خدا، صبر از معصیت

خدا و صبر بر بلایی که خدا برای انسان مقدر فرموده و

یا صبر در مقابل فشارها و تحریم‌های دشمنان دین خدا،

دشمنان انسانیت؛ صبر در مواردی شاید سخت باشد اما

میوه شیرینی را به همراه دارد، پیروزی را در پی دارد.

صبر و ظفر هر دو دوستان قدیم‌اند

در اثر صبر نوبت ظفر آید

• خداوند بعد از دشواری آسانی قرار می‌دهد؛

سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا؛^۱

طبق وعده الهی زمانی که در برابر مشکلات صبر و استقامت

کنیم و به وعده‌های خدا اعتماد داشته باشیم و از سختی‌ها

و گرفتاری‌ها سرخورده و ناامید نشویم و به تلاش خود

ادامه بدهیم، با کمک خدا به نتیجه می‌رسیم.

بیست و هشتم جمادی الثانی

مناسبت: روز ارتش جمهوری اسلامی

موضوع: لزوم آمادگی نظامی مسلمین

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَ عَدُوَّكُمْ وَ آخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ؟ وَ هِرْچِه در توان دارید از نیروها و مرکبهای آماده، برای (پیکار) با آنان فراهم سازید، تا بدین وسیله (و با این آمادگی رزمی) دشمن خدا و دشمن خویشستن و دشمنان دیگری جز اینان را که شما آنها را نمی‌شناسید، اما خدا آنان را می‌شناسد، بترسانید (و از نقشه‌های تجاوز کارانه بر ضد خویش منصرفشان سازید). و هر چه در راه خدا هزینه نمایید، پاداش آن به طور کامل به شما داده می‌شود و بر شما بیداد نخواهد رفت.

نکته‌ها

- این آیه به طور صریح، تمام مسلمان‌ها را به تقویت همه جانبه نیروها امر می‌کند، از آنها می‌خواهد تمام توان خود را برای ترساندن دشمنان به کار گیرند و آنها را به پرداخت هر هزینه‌ای برای پیشبرد اهداف اسلام ترغیب می‌نماید.
- مسلمان‌ها برای اجرای این دستور خداوند باید در قدم اول به تشکیل حکومت اسلامی اقدام کنند؛ زیرا: در صورتی که مسلمان‌ها تحت سلطه حکومتی زندگی

کنند که به آرمان‌های اسلام پایبند نباشد، هرگز نخواهند توانست به تجمیع نیروها پردازند و قوای خویش را برای مبارزه با کفر بسیج نمایند چرا که یک دولت غیراسلامی بیش از هرچیز در اندیشه حفظ منافع خویش است نه حفظ و ترویج مبادی، اندیشه‌ها و مطالبات اسلام، لذا اگر تجهیز نیروهای نظامی یک کشور مسلمان نشین، به روابط آن کشور با دولت‌های کفر، خدشه‌ای وارد کند، دولت از فرمان‌برداری نسبت به این آیه قرآنی چشم پوشیده و هیبت و عظمت مسلمان‌ها را فدای امیال سران کفر خواهد نمود.

باید استقلال یابد و برای تمام نیازهای خویش به خود تکیه داشته باشند زیرا:

اگر حکومت، اسلامی باشد اما مستقل نبوده و به دولت‌های بیگانه وابسته باشد، باز هم ملت مسلمان در برابر نظام کفر، احساس برتری نمی‌کند و هرگز نمی‌توانند هیبت داشته باشد.

• امام صادق علیه السلام فرمودند: الْعَلِيَّةُ أَنْكَسَ که نیازمند است، هرگز نمی‌تواند هیبت داشته باشد و کسی را بترساند.

ملت مسلمانی که استقلال ندارد و دست نیاز او به سوی دولت‌های بیگانه دراز است، توان به ستوه آوردن و ترساندن کفار را ندارد.

پس برای اطاعت از این دستور الهی، مسلمانان چاره‌ای جز تشکیل حکومتی اسلامی و مستقل از بیگانگان ندارند.

